

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 43

van **FREYA SAEYS**

datum: 14 oktober 2020

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Zwangere tienermeisjes - Profiel

Begin 2020 gaf de evaluatiecommissie zwangerschapsonderbreking haar cijfers van 2010 tot en met 2017 weer. Het aantal tienermoeders in België blijkt in deze periode met 40 procent gedaald. Ook het aantal abortussen bij tienermeisjes is afgenomen. Er worden dus minder jonge meisjes zwanger, zo luidt de conclusie van Fara en Sensoa in een nieuw rapport.

In Vlaanderen werden in 2017 1500 meisjes tussen 15 en 19 zwanger, dat zijn minder dan 10 per 1000 meisjes tussen 15 en 19 jaar. Van hen werden er 714 tienermoeder en kozen er 650 voor abortus. Dat komt neer op een abortuspercentage van 43%. In 2010 werden er nog 13,5 meisjes op de 1000 tussen 15 en 19 jaar zwanger. Dat komt neer op een daling van 38% (in absolute aantallen).

Als mogelijke verklaring van deze tendens zien Fara en Sensoa twee oorzaken. Enerzijds de daling van seksuele activiteit bij jonge vrouwen. Anderzijds de beleidskeuze om anticonceptie breder terug te betalen aan jonge vrouwen. Als we echter meer zicht willen krijgen op hoe we meisjes die zwanger worden beter kunnen ondersteunen, ook qua preventiemaatregelen, dan hebben we extra informatie nodig. Er blijken duidelijke verschillen te zijn tussen de gewesten. De zwangerschapscijfers bij de 15-19-jarigen zijn bijna dubbel zo hoog in Wallonië en in Brussel als in Vlaanderen. Daarvoor hebben beide organisaties tot nog toe geen verklaring gevonden.

Fara en Sensoa vragen daarom meer onderzoek naar de profielen van de meisjes die zwanger worden: welk socio-economisch profiel hebben zij; zitten zij nog op school; hoe gaan zij om met anticonceptie etc.? Ook stellen de organisaties voor om de eindtermen van de tweede en derde graad secundair onderwijs over vruchtbaarheid en anticonceptie te hernemen. Jongeren pikken informatie immers pas op op het moment dat zij er nood aan hebben.

1. Zal de minister verder onderzoek verrichten naar het profiel van zwangere tienermeisjes op het vlak van socio-economische status, omgang met seksuele ervaringen, anticonceptie etc.?
2. Ziet de minister een mogelijkheid om overleg te plegen met de minister van Onderwijs over het hernemen van de eindtermen rond seksualiteit en anticonceptie in de tweede en derde graad secundair onderwijs?

ANTWOORD

op vraag nr. 43 van 14 oktober 2020

van **FREYA SAEYS**

1. Ik stel het op prijs dat de organisaties Fara en Sensoa op eigen initiatief de beschikbare cijfers uit de evaluatiecommissie zwangerschapsonderbreking hebben geanalyseerd voor wat betreft tienermoeders. Op die manier kunnen deze organisaties hun hulpverlening en preventie er op afstemmen. Deze eerste analyse geeft interessante resultaten en aanbevelingen, welke op hun beurt verder onderzocht kunnen worden. Fara en Sensoa zijn zelf geen onderzoeksinstellingen om dit verder te onderzoeken. Vaak wordt dan naar onderzoek in andere landen gekeken, zoals kwalitatief onderzoek in Nederland over factoren die vooraf gaan aan een zwangerschap en wat meespeelt in de keuze voor afbreken of behoud van de zwangerschap. Voor bijkomend onderzoek in België en Vlaanderen vraag ik Fara en Sensoa om eventueel bij wetenschapswinkels, hogescholen, onderzoeksgroepen deze onderzoeksnoten te signaleren, want zelf plan ik geen onderzoek in deze.
2. Die eindtermen hernemen is niet evident in deze fase. De eindtermen van de tweede en derde graad zitten in een vergevorderd stadium en zijn reeds voorgelegd aan de Vlaamse regering en liggen nu voor bij het Vlaams Parlement. De eindtermen zijn opgesteld door ontwikkelcommissies met mensen van de onderwijskoepels, leraren en enkele academische experts en hiervoor werden de procedures gevolgd. Wat voorligt voor seksuele gezondheid is alvast een verbetering tegenover de vorige eindtermen. Vraag is nu wat scholen daarmee gaan doen, want zoals u weet bevatten de nieuwe eindtermen een resultaatsverbintenis. Er wordt van de school verwacht dat ze kunnen aantonen dat leerlingen deze eindtermen op populatieniveau hebben bereikt aan het eind van elke graad. Voor scholen en schoolondersteuners is het belangrijk dat er een hedendaags aanbod is aan methodieken en materialen voor relationele en seksuele vorming die mede vertrekken van de eindtermen. Dit wordt aangeboden vanuit Sensoa, onze partnerorganisaties voor seksuele gezondheid, en dit voor alle leeftijdscategorieën.

Aangezien leerlingen zich doorheen hun adolescentie continu blijven ontwikkelen op seksueel en relationeel vlak is het belangrijk om in elke graad opnieuw te vertrekken vanuit de vragen en leefwereld van jongeren. Er zijn immers uitgebreide kennis, vaardigheden en attitudes nodig om beschermd te vrijen. Jongeren moeten correcte kennis hebben over hun vruchtbaarheid, anticonceptie en de belangrijkste misvattingen hierover. Jongeren moeten ook reflecteren over hun eigen verwachtingen t.o.v. beschermde seks en deze duidelijk en assertief kunnen communiceren naar hun partner. Ze moeten met hun dokter hun anticonceptie durven bespreken, soms zonder hun ouders erbij.

Hoewel er in de eerste graad secundair onderwijs expliciete aandacht gaat naar vruchtbaarheid en anticonceptie, is dit enkel impliciet in de tweede en derde graad.

- In de tweede graad staat er als beoogde kennis: "Belang van duidelijke communicatie en afspraken in een intieme relatie. Verschillende verwachtingen bij leeftijdsspecifieke ervaringen zoals verliefdheid, de eerste seksuele ervaring".
- In de derde graad staat er als beoogde kennis: "Verschillen in relationele en seksuele beleving, gedrag en verwachtingen"

Elke les over verwachtingen over anticonceptie zal dus tegemoet komen aan de eindtermen, maar leraren kunnen ook aan de eindtermen tegemoet komen zonder het over anticonceptie te hebben. Gezien het belang van anticonceptie zal het merendeel van de leraren dit dus wel ter sprake brengen. Het is evenwel de vraag hoe uitgebreid leraren er aandacht aan zullen besteden, die vrijheid ligt bij de school.

In ieder geval blijf ik de partnerorganisatie Sensoa vragen om de aandacht voor deze thema's blijvend te behartigen. Leraren vinden op <https://www.sensoa.be/lesgeven-over-anticonceptie> informatie over de seksuele ontwikkeling, lestips, lesdoelen, lesmaterialen en opleidingen over anticonceptie. Hetzelfde geldt voor het thema zwangerschap en voortplanting: <https://www.sensoa.be/lesgeven-over-zwangerschap-en-voortplanting>. Op <https://www.allesoverseks.be/anticonceptie> vinden leraren en leerlingen betrouwbare informatie over alle anticonceptiemiddelen.